

УДК 338.483.11(28)(477.53)

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВНУТРІШНІХ ВОД ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В. В. Єрмаков

slav9724@gmail.com

кафедра географії та методики її навчання, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, м. Полтава, Україна

У практиці рекреаційної оцінки природних ресурсів застосовуються різні підходи: економічний (вартісний вираз), технологічний (ступінь придатності до виконання певних функцій), бальний (присвоєння різної величини балів за певною шкалою значення ресурсу).

Із всієї сукупності природних ресурсів для розвитку туризму важливе значення має їх покомпонентна оцінка відповідно до специфіки конкретного виду ресурсу. Для регіональних умов Полтавської області одним із головних об'єктів туристично-рекреаційного вивчення виступають ресурси внутрішніх вод як складова перспективного розвитку туризму в регіоні [4].

Для потреб вивчення геопросторової організації рекреаційного потенціалу внутрішніх вод Полтавщини доцільно використовувати низку методичних підходів, які вміщені в науковій літературі [1; 2; 5; 6]. Насамперед це методичні аспекти рекреаційної і туристичної оцінки водних об'єктів з точки зору їх придатності для цілей відпочинку. Їх врахування необхідне для оцінки рекреаційного потенціалу внутрішніх поверхневих вод. Також для оцінки туристично-рекреаційного потенціалу внутрішніх вод регіону використовується статистична база установ і організацій водогосподарського профілю.

Наявність слабкоосвоєних, але перспективних районів для розвитку індустрії водного туризму, особливо у поєднанні з іншими видами (перш за все із сільським зеленим туризмом) зумовлюють характер і зміст науково-методичних підходів до аналізу відповідних питань. Вибір дослідницьких методик у даному разі відображає початкові етапи наукових досліджень, які полягають у зборі необхідної інформації та її первинної інтерпретації (аналіз літературних джерел, польові дослідження об'єктів та напрямків перспективних маршрутів, застосування соціологічних методів).

На даному етапі досліджень наукова програма може включати в себе низку методів первинного збору необхідних даних на місцевості (особливо у разі недостатності вихідної статистичної інформації), зокрема метод анкетування як частина сукупності методів опитування. Ефективність даного методу на цих стадіях досліджень може бути достатньо високою, а отримані результати мати досить надійну інтерпретаційну основу [3, с. 32-33].

Конкретний алгоритм анкетних досліджень включає вибір ключового району, перспективного з точки зору розвитку водного туризму і рекреації, окреслення його зовнішніх меж, проведення самого анкетування за певною програмою та подальшою обробкою отриманих результатів відповідно до переліку дослідницьких завдань. У ряді випадків даний метод може виступати

основним в умовах відсутності потрібного кола інформації, або ж істотно доповнювати та уточнювати наявні статистичні дані. Особливо це стосується дослідження таких аспектів проблеми, як оцінка рекреаційної місткості району для потреб розвитку водного туризму, визначення загальних обсягів пропозиції послуг, їхньої якості та цінової складової, що сприятиме отриманню максимально точної інформації для подальших кроків щодо організації водних туристичних маршрутів.

Основними показниками, що визначають цінність водойм для рекреації, є їх чистота, величина, глибина, швидкість течії, характер дна та берегової лінії, доступність, температурний режим протягом туристичного сезону, тривалість купального періоду. Можливості рекреаційного використання водойм будуть тим більшими, чим більшими будуть водні артерії. При цьому найбільшу рекреаційну цінність мають території, на яких є великі незабруднені водойми, придатні для організації всіх видів водного спорту, туризму та відпочинку.

З естетичної точки зору оцінку збільшує наявність водоспадів та порогів, островів, які урізноманітнюють рекреаційні можливості даної водойми. Необхідно враховувати вид туризму, для якого здійснюється оцінка. Так, наявність річкових порогів утруднює купання й судноплавство, зате робить річку придатною для рафтингу, спортивного сплаву. В залежності від планованих занять різнитимуться й основні параметри водойм (1, с. 179).

При оцінці пляжів, необхідних та особливо цінних для організації водних видів відпочинку, враховуються такі критерії як їх розміри, походження (природне чи штучне), склад порід (піщані, галечникові), наявність об'єктів рекреаційної інфраструктури, чистота, безпечність, наявність водної рослинності в акваторіальній зоні пляжу.

Оцінка сучасного використання мінеральних вод, лікувальних грязей, інших природних лікувальних ресурсів може бути проведена на підставі моніторингу цих корисних копалин. Результати досліджень дадуть змогу створити кадастр природних лікувальних ресурсів. Це, у свою чергу, буде слугувати базисним матеріалом опрацювання прогностичних оцінок перспективності використання природних лікувальних ресурсів.

Рекреаційно-туристична характеристика гідрологічних об'єктів області повинна включати в себе оцінку внутрішніх вод для потреб розвитку туризму і рекреації, районування території області за критеріями ступеня використання водних об'єктів для даних цілей, а також визначення перспективних ареалів розвитку туризму з використанням природних і штучних водних об'єктів, схем раціонального використання їх туристично-рекреаційного потенціалу, розробку проектів нових туристичних маршрутів з включенням до них відвідування водних об'єктів, або використання їх в якості базової точки відпочинку. В цьому полягтимуть *конструктивно-географічні* аспекти даного роду досліджень.

Таким чином, оцінка туристично-рекреаційного потенціалу внутрішніх вод Полтавщини, у тому числі для потреб вивчення геопросторової організації їх рекреаційного потенціалу, є важливою складовою наукових туристично-краєзнавчих досліджень, прикладне значення яких полягатиме у сприянні

подальшому розвитку сфери туризму на Полтавщині, розвитку відповідної інфраструктури, зростанню її привабливості для вітчизняних і зарубіжних відвідувачів.

Список використаних джерел: 1. Алешугіна Н. О. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства Навчальний посібник./ Алешугіна Н. О., Барановська О. В., Барановський М. О., Зеленська О. О., Смаль І. В., Філоненко І. М. – Чернігів: Видавництво ЧНТУ. 492 с.; 2. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія: Монографія – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. 395 с.; 3. Єрмаков В. В. Спеціальне анкетування у системі дослідження потенціалу сільського зеленого туризму регіону / Єрмаков В. В., Матюшко Г. А. // «Соціально-економічні проблеми розвитку в умовах трансформаційного суспільства», Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Полтава: ПІЕМ «Світоч», 2006. С. 31-34.; 4. Стратегія розвитку Полтавської області на період до 2020 року. – Полтава: Полтавська обласна рада, 2014. – 131 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.adm-pl.gov.ua/page/strategiya-rozvitku-poltavskoyi-oblasti-do-2020-roku-0>; 5. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія / Н. В. Фоменко. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.; 6. Царик Л. П., Чернюк Г. В. Природні рекреаційні ресурси: методи оцінки й аналізу: (На прикладі Тернопільської області) / Тернопільський держ. педагогічний ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль: Підручники & посібники, 2001. 188 с.

УДК 338.48-1 (100)

ТУРИСТСЬКІ ФОРМАЛЬНОСТІ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННІ ЗАКОРДОННИХ ПОЇЗДОК

В. В. Єрмаков

slav9724@gmail.com

кафедра географії та методики її навчання, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, м. Полтава, Україна

М. Г. Яненко

maryna.yanenko@ukr.net

магістрантка I курсу історичного факультету спеціальності «Науки про Землю», Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, м. Полтава, Україна

Різного роду формальності стали невід'ємною частиною сучасних туристських подорожей. Особливо це стосується закордонних поїздок. Туристичні фірми при організації своєї діяльності спираються на низку документів та обов'язкових процедур, що супроводжують міжнародну туристичну діяльність.

Розглянемо далі низку формальностей, що відносяться як до індивідуального туризму, так і до здійснення туристичного бізнесу.

Обов'язковою умовою для будь-якої міжнародної туристичної поїздки громадянина є оформлення закордонного паспорту, процедура отримання